

Van Dijk Mengbedrijven Gouda

Van Dijk's Mengbedrijven is een relatief jong bedrijf. De gebroeders Van Dijk begonnen in 1925 in Gouda een handelsonderneming in boter, kaas, thee en aanverwante producten. In de crisisjaren werd de productie van margarine en bakvet in eigen hand genomen. Tot in de vijftiger jaren ging het voornamelijk om de merken Delftse pot en Gouda's Roem.

In de vijftiger jaren startte Van Dijk met de productie van fritesvet van het merk Diamant. Dat werd een groot succes. In 1967 werd het pand in Gouda verruild voor een locatie in Lopik. Van daaruit groeide Van Dijk Food Products uit tot een voedingsmiddelenproducent met afzet over heel West-Europa. Van Dijk is nu gevestigd in Zeewolde en is nog steeds een van de grotere, zelfstandige voedingsmiddelenproducenten van margarines, halvarines, vetten, sauzen en pindakaas, van de merken Gouda's Roem en Diamant.

Van Dijk bracht begin vijftiger jaren bij de margarine en bakvet twee dunne vlaggenalbums uit, gevolgd door twee dunne luchtvaartalbums. Daarin werden plaatjes gebruikt die in Engeland getekend en gedrukt zijn. Van het titelblad van de albums weten we dat de tekenaar Leonard True was. Deze plaatjes lijken op de poezieplaatjes die al vanaf het begin van de eeuw gemaakt werden en in de vijftiger jaren weer zeer populair werden. Ze zijn hoogglanzend gedrukt op dun papier, zonder witrand en gestanst in een grillige vorm en in reliëf geperst, wat goed bij de vlaggen past.

Dergelijke plaatjes werden al in de dertiger jaren op grotere schaal als reclameplaatjes gedrukt in Frankrijk en Duitsland, en opnieuw in de vijftiger jaren, doorgaans met 3 of 4-talige titelopdruk op de voorkant. Ze waren één keer eerder in Nederland gebruikt, door Boersma in 1936 met een dun album dat uit Frankrijk overgenomen was. Na de oorlog nam Boersma nog drie albums met dergelijke plaatjes over van Honig Macaroni Gent.

Van Dijk was er na de oorlog vroeg bij. Al in 1949 werd opdracht gegeven om een album te maken, informatief maar ook op de jeugd gericht. Het werd een vlaggenalbum, waarmee men snoepfabriek De Faam enkele jaren voor was. Het kon vanwege de algemene schaarste geen duur album worden; het werd een navolging van het crisisalbum van Boersma. De plaatjes waren beschikbaar in Engeland en een ex-schoolhoofd schreef er tekstjes bij.

De "poezieplaatjes" werden, mede dankzij de schaarste, waarin boeken voor velen nog te duur waren, een groot succes. Hoewel geen vervolg voorzien was,

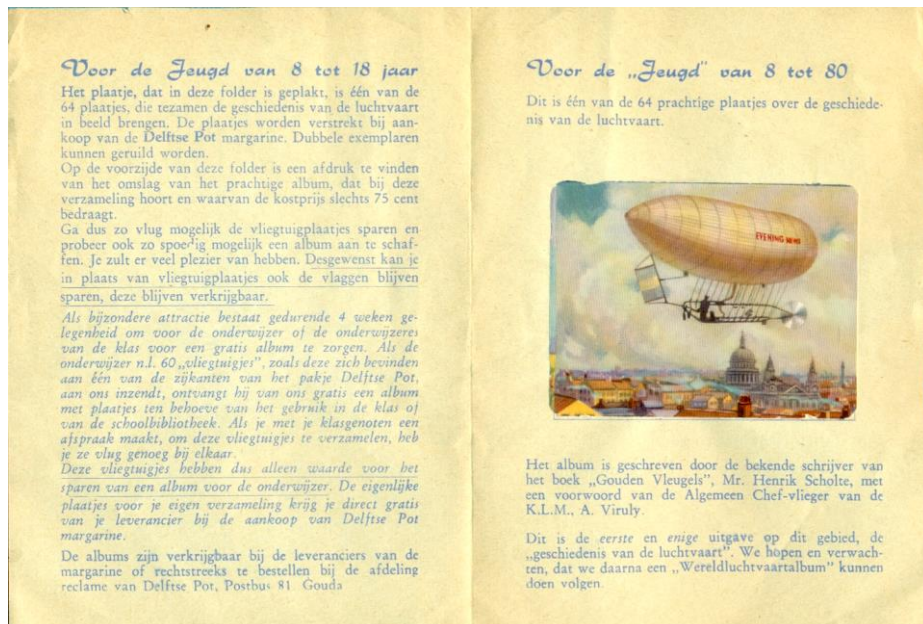
werd snel een tweede vlaggenalbum opgezet waarin diverse landen en diverse vlaggen toegevoegd werden. Voor Nederland werden een aantal vlaggen speciaal voor dit album bijgemaakt, zoals de hier afgebeelde geuzenvlag.

Er was ook een herdruk van het eerste album nodig, die passend bij deel 2 gemaakt werd en waarop "Deel 1" werd toegevoegd.

Na deze twee populaire albums in twee jaar tijd ging Van Dijk het volgende jaar al verder met gelijksoortige plaatjes met vliegtuigen, of zoals Van Dijk het in de inleiding van het album zegt, de verkeersluchtvaart. Het wordt weer een serie van 64 plaatjes getekend door Leonard True, van vliegmachines door de tijd vanaf de ballon van de gebroeders Montgolfier in 1783 tot het nieuwste toestel, de deltavleugel in 1950. Van deze serie zijn ons geen andere uitgaven bekend. Er wordt weer een gekartonneerd album bij gemaakt, maar niet alleen maar korte tekstjes bij de plaatjes. Inhoudelijk wordt het professioneel aangepakt. De luchtvaartpublicist Henrik Scholte, in die tijd secretaris van de KLM, beschrijft in 16 hoofdstukken de geschiedenis van de burgerluchtvaart en in een 17de hoofdstuk de nabije toekomst. Daarbij verwijst hij steeds naar de plaatjes zodat het voor jong en oud een interessant boek is geworden. De bekende en populaire vlieger Viruly, chef-vlieger van de KLM, die meerdere boeken over zijn vliegavonturen vanaf de twintiger jaren heeft geschreven, mag er een inleiding bij schrijven.

Bij dit album is een reclamevouwblad van 4 pagina's verspreid, met als voorkant de voorkant van het album verkleind. Hierin is een willekeurig plaatje van het album geplakt. Aangeboden wordt om voor de onderwijzer(es) van de klas een gratis album bij elkaar te sparen "voor in de klas of de schoolbibliotheek".

Ook dit album valt in goede aarde. Van Dijk had in het voorwoord al wat overhaast gesproken van "een nieuwe albumserie". Er komt nu meteen een vervolg. Scholte mag weer het tweede album schrijven, dat in vogelvlucht over de hele wereld gaat. Naast de 64 plaatjes van vliegtuigen afgebeeld in lokale settings van normaal formaat komen in dit album 4 hele grote, die in de poezieachtige uitvoering vreemd overkomen. Ook deze plaatjes zijn weer getekend door Leonard True. En Viruly, inmiddels gesierd met de eretitel commodore, mag weer de inleiding schrijven. Om dit gekartonneerde album wat meer prestige te geven, wordt er een gekleurde stofomslag om gedaan.

Het lijkt erop dat de plaatjes van "Wereldluchtvaart" speciaal voor dat album gemaakt zijn. Voor deze serie bestaat ook een Belgisch en een Frans album zonder tekst, waarin de plaatjes op volstrekt willekeurige wijze worden gepresenteerd met dezelfde onderschriften als in dit album (zie pagina 6 hierna)

Achter op alle plaatjes staat niet de firmanaam Van Dijk, maar alleen de merknaam Gouda's Roem. "Van Dijk's Mengbedrijven" staat wel in alle albums.

Mr. Henrik Scholte, van huis uit jurist maar gevormd bij de KLM, schreef in 1955 ook het album "Onze KLM" voor Crescent (Croydon). Hij werd bij het grote publiek bekend door zijn reisboeken over Griekenland. Daarom vroeg Douwe Egberts hem in 1965 het laatste landenalbum over Griekenland te schrijven.

"Wereldluchtvaart kán wereldvrede betekenen."
A. Viruly, mei 1952.

DIJM01 en 02

Vlaggenalbum Gouda's Roem

Vlaggenalbum van de gehele wereld (deel 1).

Tekst door R.J.J. Heirman, oud-hoofd ener school. Ontwerpen en tekeningen door Leonard True. Uitgave: Van Dijk's Mengbedrijven – Gouda, (1950)

20 genummerde pagina's vanaf de titelpagina, met 64 plaatjes om in te plakken, 4 per pagina.

Vlagenalbum van de gehele wereld Deel 2. 1952.

Prijs: 45 cent

24 genummerde pagina's vanaf de titelpagina, met 80 plaatjes om in te plakken, 4 per pagina.

Het eerste vlaggenalbum is aanvankelijk uitgegeven met een omslag van een ander karton, iets donkerder blauwgrijs met een leerpersing, en in wat groter formaat. In de herdruk van deel 1 is de omslag en het formaat aangepast aan deel 2 en is op het titelblad "Deel 1" toegevoegd.

Kenmerken

Oblong, gekartonneerd. De formaten van de drukken zoals hierboven afgebeeld variëren wat, van 27 x 21,5 tot 27,4 x 22 cm. Het oorspronkelijke eerste album is groter, 29 x 22,5 cm. De achterkant van alle drukken is blanco. In Deel II zijn de drukken 1 t/m 4 vermeld.

De boekjes beginnen met een titelblad met een blanco achterkant. Het tweede blad heeft op de voorkant een voorwoord en op de achterkant een index in de volgorde van de plaatjes. De plaatjes met de bijbehorende blokjes tekst beginnen op pagina 5. Beide delen zijn onderverdeeld in de vijf werelddelen Europa, Azië, Afrika, Amerika, en Australië. In het eerste deel is daar onder de kop Algemeen nog als laatste de vlag van de Verenigde Naties toegevoegd. In deel 1 is Amerika verder onderverdeeld in Noord-Amerika (met alleen de Verenigde Staten en Canada; Mexico staat pas in deel 2), Centraal-Amerika en Zuid-Amerika.

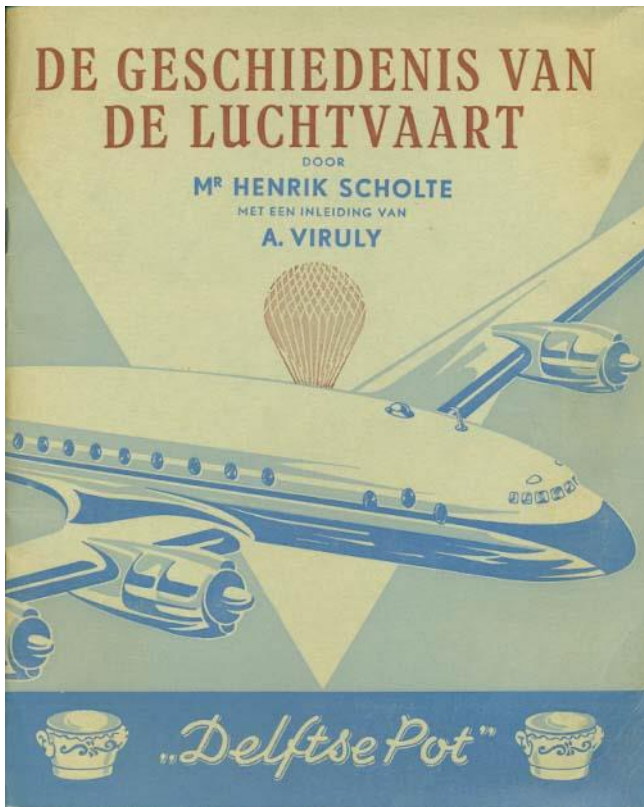
In het tweede deel zijn van enkele landen die al in deel 1 voorkomen andere dan de landsvlaggen toegevoegd, m.n. bij Nederland 4 vlaggen, bij Groot-Brittannië dat in deel 1 al 5 vlaggen heeft nog de Royal Air Force en de standaard van Schotland, en bij de Verenigde Staten de Presidentsvlag.

De glanzende plaatjes, alle van een wapperende vlag aan een mast, zijn in vorm gestanst. Ze zijn ontworpen en gedrukt in Engeland, wat het grote aantal Engelse dominions en protectoraten verklaart. Onderaan de vlag zat een tekststrook met de naam van het land in het Engels, en bij enkele vlaggen "Made in England" (zie pag. 1). Soms zijn deze strookjes niet verwijderd. Voor het tweede album zijn speciaal enkele Nederlandse vlaggen bijgemaakt.

Inhoud

De tekstblokjes van de oud-schoolmeester zijn beknopt. Ze geven bij de landen de staatsvorm, de hoofdstad met het aantal inwoners daarvan, de hoofdtakken van bedrijvigheid (landbouw, veeteelt, industrie etc.), delfstoffen, en diverse bijzonderheden zoals "Veel scheepvaart" en "Overbevolkt land" (!) bij Nederland, en "Parijs geeft de mode aan" bij Frankrijk. Merkwaardig is dat niet het aantal inwoners van het land zelf gegeven wordt.

1. **Nederland.** Koninkrijk. Hoofdstad: **Amsterdam** (850.000 inw.)
Landbouw: koren, suikerbieten, enz. Tuinbouw: groenten, bloembollen. Visserij. Veeteelt. Veelzijdige industrie. Delfstoffen: steenkolen, zout, olie. Veel scheepvaart. Overbevolkt land.

DIJM03

De geschiedenis van de luchtvaart

De geschiedenis van de luchtvaart, door Mr. Henrik Scholte met een inleiding van A. Viruly. Kleurtekeningen van Leonard True. Uitgave: Van Dijk's Mengbedrijven Gouda, 1952.

40 pagina's inclusief titelblad en voorwoord voorin en namenregister en inhoud achterin. 64 plaatjes om in te plakken op de tekstpagina's.

Prijs: 75 cent.

Kenmerken

Gekartonneerd album onder A4-formaat (21,5 x 26,5 cm). De achterkant is blanco.

Het album begint met een titelpagina met op de achterkant het voorwoord van de fabrikant. Pagina 3 en 4 bevatten een Inleiding door de befaamde piloot Adriaan Viruly, gedateerd mei 1952 (het album is verschenen in juni 1952). Henrik Scholte, "secretaris" van de KLM die hierna ook het KLM-album van Croydon heeft geschreven, geeft vervolgens na een inleiding van één pagina in 15 compacte hoofdstukken van 2 pagina's en een laatste hoofdstuk van 3 pagina's een compleet overzicht van de ontwikkeling van alle vormen van

vliegtuigen van 1670 tot het jaar waarin dit boek geschreven is. In elk hoofdstuk is een blok met vier plaatjes met onderschriften in een vierkant opgenomen. Een achttiende hoofdstuk geeft een uitvoerige namenlijst van alle personen, vliegtuigen en vliegtuigtypen die in dit boek vermeld zijn.

De hoogglansplaatjes zijn met ronde hoeken uitgestanst en in reliëf geperst. Ze zijn van dezelfde tekenaar als de vlaggenplaatjes, maar aanzienlijk bewerkelijker. Voor op het album is het merk "Delftse pot" vermeld, achterop de plaatjes echter het merk "Gouda's Roem". Achterop de plaatjes staat verder het nummer van het plaatje en een beknopte aanduiding van het afgebeelde toestel.

De plaatjes zijn doorlopend genummerd 1 – 64, echter een aanduiding van het album ontbreekt.

Inhoud

Scholte kwijt zich serieus van zijn taak de geschiedenis van de luchtvaart te beschrijven. Hij begint met een hoofdstuk "hoe de mens leerde drijven" over de stuurloze ballonnen, gevolgd door gestuurde ballonnen en de eerste aeroplane (1848), vervolgens de glijders en zwevers, en de eerste motorisch aangedreven ballonnen en vliegtuigen (1903). Dan volgt een ommetje naar diverse varianten als de "vliegfiets", de eerste echte rondvluchten (1908-1909), de langere afstandvluchten (1909-1911), de aanvang van het echte luchtverkeer (1910-1913), de hernieuwde opkomst na de Eerste Wereldoorlog en de eerste experimentele toestellen als de "vliegende vleugel" en de autogiro, de leidende rol die Nederland inneemt (1919-1924) met de opkomst van Schiphol, het begin van de verre vluchten (1926-1930) met daarbij het hiernaast afgebeelde grootste toestel dat er tot dan geweest is, de grootste prestaties waaronder uiteraard de vermaarde vlucht van de Uiver in 1934, de geregelde passagiersvluchten in twee hoofdstukken tot 1939, de wederopbouw na de oorlog en tot slot de gebruikelijke blik op de toekomst met op het voorlaatste plaatje een fictieve meermotorige heli-copter "die wellicht over vijftien jaar Engeland en Nederland zal verbinden", weer een toekomstbeeld dat niet uitgekomen is.

Plaatje 43 met het onderschrift op ware grootte.

43. 1930: DE IN GROOTTE NOG ZELDEN OVERTROFFEN Vliegboot DO X Vliegt over Amsterdam naar Rio en New-York en terug

DIJM04

Wereldluchtvaart

Wereldluchtvaart, door Mr. Henrik Scholte. Met een inleiding van commodore A. Viruly. Kleurentekeningen van Leonard True. Uitgave: Van Dijk's Mengbedrijven Gouda. (medio 1953)

Het album is niet gedateerd, maar uit het voorwoord is duidelijk dat het een jaar na het vorige is uitgegeven. Er zit een plaatje van de watersnoodramp van 1-2-1953 in, en Scholte spreekt over het aanstaande 50-jarig jubileum van de luchtvaart op 17 december 1953.

40 pagina's inclusief titelblad, voorwoord en inhoud voorin en namenregister achterin. 64 "normale" plaatjes en 4 grote platen (15,8 x 12 cm) om in te plakken. Prijs: 75 cent.

Kenmerken

De uitvoering is hetzelfde als van het vorige album, echter met toevoeging van een gekleurde stofomslag.

Het album begint ook weer met een titelpagina met op de achterkant het voorwoord van de fabrikant, waaraan nu de inhoudsopgave is toegevoegd.. Pagina 3 en 4 bevatten weer een Inleiding door Adriaan Viruly (afgebeeld rechts op de grote plaat op pagina 17), die nu van de zojuist ingevoerde eretitel commodore is voorzien. Scholte geeft vervolgens weer na een eigen inleiding van één pagina in 18 compacte hoofdstukken van 1 tot 4 pagina's een overzicht van de stand van de luchtvaart in alle delen van de wereld, deels per werelddeel (Zuid-Amerika, Afrika, Australië, Azië) en verder per land/groep (VS, Canada, Scandinavië, Spanje en Portugal, en 10 overige Europese landen). Het twintigste hoofdstuk op de laatste pagina geeft vier alfabetische registers van luchtvaartmaatschappijen, luchthavens, vliegtuigfabrieken en personen.

De plaatjes zijn van dezelfde uitvoering en dezelfde tekenaar als de voorgaande albums. In dit boek zijn echter ook 4 grote platen opgenomen. Ook nu ontbreekt weer de aanduiding van het album achterop de plaatjes.

De kleine plaatjes zijn doorlopend genummerd 1 – 64, de 4 grote platen met de letters A tot D.

Inhoud

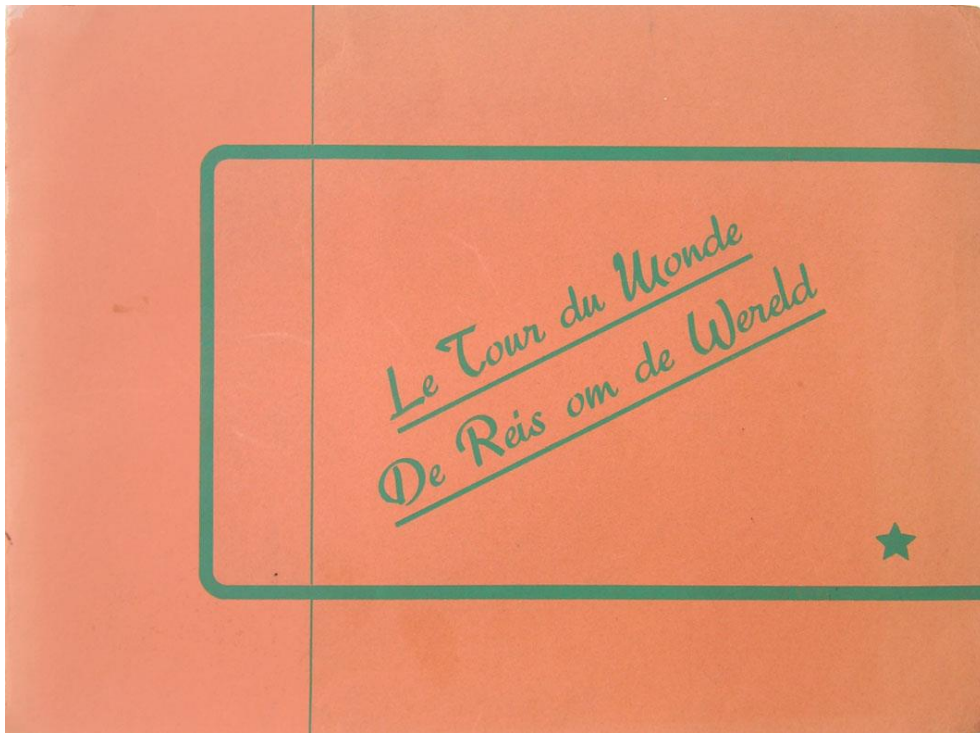
Dit album is een Luilekkerland voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van de burgerluchtvaart. De behandeling van de materie is weer compact en volledig. Zo kunnen we bij de VS lezen dat de ontwikkeling daar in de eerste periode meer gericht was op het vervoer van post dan van passagiers, in tegenstelling tot Nederland, waaraan Nederland zijn leidende positie in de burgerluchtvaart te danken had. In 1953 gaan er echter al 68 lijnvluchten per dag tussen New York en Washington.

De plaatjes verschillen aanzienlijk van het vorige album; True heeft zich hier veel meer toegelegd op het uitbeelden van de omgeving waar de vliegtuigen slechts klein in voorkomen, zoals in de grote plaat D die hiernaast sterk verkleind is afgebeeld.

STATIE-VERTREK VAN EEN MAHARADJA IN ZIJN PRIVE DAKOTA, TERWIJL EEN MODERNE AIR INDIA CONSTELLATION BELANGSTELLEND OVER DIT BONT-AZIATISCHE TAFEREEL VLIEGT.

De wereldluchtvaartserie is in België uitgegeven door Toffee Trefin van Confiserie De Bie Lokeren in een geniet groot kwarto album, oblong 32 x 23,5 cm, getiteld "Le tour du monde. De Reis om de Wereld". Zoals meer gebruikelijk in België heeft het album alleen tweetalige onderschriften bij de plaatjes. Alleen Toffee Trefin is op de achterkant vermeld.

Alle 64 kleine plaatjes die in Wereldluchtvaart naar land c.q. werelddeel geordend zijn zitten ook in dit album, maar in volstrekt willekeurige volgorde (T = Trefin, W = Wereldluchtvaart):

T 1 = W 3	T17 = W 7	T33 = W 2	T49 = W 9
T 2 = W38	T18 = W20	T34 = W50	T50 = W27
T 3 = W45	T19 = W55	T35 = W19	T51 = W47
T 4 = W51	T20 = W25	T36 = W26	T52 = W43
T 5 = W61	T21 = W59	T37 = W12	T53 = W15
T 6 = W54	T22 = W31	T38 = W52	T54 = W54
T 7 = W29	T23 = W64	T39 = W14	T55 = W63
T 8 = W11	T24 = W44	T40 = W48	T56 = W30
T 9 = W41	T25 = W 6	T41 = W21	T57 = W18
T10 = W57	T26 = W23	T42 = W62	T58 = W36
T11 = W28	T27 = W46	T43 = W 4	T59 = W 1
T12 = W 8	T28 = W16	T44 = W53	T60 = W60
T13 = W49	T29 = W40	T45 = W42	T61 = W22
T14 = W13	T30 = W10	T46 = W39	T62 = W37
T15 = W17	T31 = W33	T47 = W32	T63 = W 5
T16 = W24	T32 = W35	T48 = W58	T64 = W56